

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja
pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrto leta „ 1.20

Pri oznanilih in ravno tako pri „po-
anica“ se plačuje za navadno tristopno
vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10
soldov v Gorici pri Paternoliju; v Trzinu
v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“
in „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blago-
voljno pošiljajo pod naslovom: Ured-
ništvo oziroma upravništvo v Pater-
nolijevi tiskarni v Gorici. — Rokopisi
se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno
frankujejo. — Delalci in drugim ne-
premožnim se naročnina zniža, ako se
oplate pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Evropska politika

s posebnim ozirom na Avstrijo in Slovanstvo
sploh in na Slovence posebej.

I.

(govor V. Dolence pri obč. zboru pol. društva v Solkanu)

Od kar so bili Francozje pri Sedan: pobiti in je
Nemec zmagovalen prišel pred Pariz ter tam diktiral
mir Francozom, se je Evropska politika močno spre-
menila. Poprej v politiki najvažnejša in merodajnejša dr-
žava francoska je zbog nesrečne vojske za več časa v
stran potisnena in na njeno mesto je stopila mogočna
Nemška pod vodstvom najbistroumnejšega politikarja in
diplomata Bismarka. Da je Nemška mogla v kratkem
času doseči tako velikanski uspeh in dobro uporabiti
svojo zmago, je uzrok Bismarkov genij, ki je znal Ru-
sijo pridobiti na svojo stran, kajti ko ne bi bila Ru-
sija varovala hrbta Nemcem, bi se bila lahko Avstrija
nad Prusijo maščevala zaradi leta 1866 in marsikaj bi
se bilo drugače obrnilo, kakor se je.

A politikar mora z faktori računati, kakoršni so in
zatorej je treba pripoznati, da je Pruska država modro
pripravljala se na prevlado v evropskem državnem kon-
certu; imela je mnogo razsvitljenih mož, ki so vodili
vsakovrsten napredek in državo tako organizovali, da
j danes uzor vsem drugim državam in da posebno
Avstrija še preveč podpira nemške intencije.

Rezultat ali uspeh je zmerom največji nagon k po-
snemanju in nobena še tako pametna teorija ne zadobi
svetovnega priznanja, dokler njima za seboj mogočih
risultatov. Tak nepričakovan uspeh je imelo občno obo-
roženje, ki je bilo poprej vpeljano samo v Prusiji, a
zdaj se ga vpeljuje uže vse evropske države, kajti vse
hočejo biti pripravljene in podpirajo svojo veljavo in
neodvisnost na narod v orožji. Zbog tega se vse
države primorane velikanske denarne svote porabljati
za novo vojskino vredbo in davkoplačalec je posebno v
tistih državah preobložen, kder obrtni in umno polje-
delstvo nij še na tisti stopinji, da bi zamoglo prenaša-
ti velikih bremen. — Na Nemškem in Francoskem je

toliko virov blagostanja, da država brez nevarnosti leh-
ko jemlje, a v drugih državah, posebno pa v Avstriji,
nij tako; naš davkoplačalec je uže preobložen. —
Vendar pa se mora priznati, da občno oboroženje je
pravična naprava, v naravi države opravičena in prin-
cipom svobode in enakopravnosti bolj primerna, kakor
pa ona stalna vojska sestavljena iz samih vojakov po
poklicu, kateri so v državi predstavljali posebno kasto.
— Ne more se reči, da je sedajni sistem obnega obo-
roženja uzor ravnopravnosti in enakosti pred po-
stavo, ampak približuje se uže nekaj temu uzo-
ru in se časoma mora priti na potu svobode do tega, da
ne bo več toliko stalne vojske, ampak bramborstvo ali
milicija po izgledu Švajce in ameriških držav, kate-
re postavijo le ob času vojske velikanske armale, v mi-
ru pa primerno malo potrosijo za vojsko. Se va, da bi
potem narodi sami imeli močno besedo pri odločbi za
vojsko in mir. Če pogledamo Evropo, kakor zdaj stoji,
leško je imenujemo Evropo v orožji; mislilo bi se skoro,
da more vsak hip nastati huda krvava vojska; toda reči
še niso dozorele; Prusija in Rusija sta v najboljših razme-
rah in druge države se morajo pokoriti temu kolosoma. —
Mej tem pa Francoska ustaja, okrevala je in kmalo se
ji bo popolnoma ozdravile hude rane, katere ji je
Nemška vsekala leta 1870. Nemški veliki državnik go-
gotovo nij računil, da bodo Francozi, po tem ko je pla-
čala 5 milijardov kontribucije nemški državi v manje ne-
go 36h letih, v tako kratkem času vredila svojo vojsko
in svoje finance, da v nekaterih letih bodo lahko stopila
v akcijo močnejša, kakor je kodaj bila. — Samo škoda,
da francoski narod nij v tem času tuli priporil si de-
finitivne vladne forme. — Še zmerom se tam pripravajo 3
stranke monarhistov za oblast, a ravno to, ker vsi fran-
coski rodoljubje spoznavajo, da monarhija pol katero
koli za francoski prestol potezajočo se dinastijo je ne-
mogoča gledé na nove spletke v stran potisnjenih dina-
stičnih pretendentov, je dobro znamenje, da se bode na
Francoskem vtrdila in vdomačila republika, kakor čez
vse samogoltno monarhične nakane vzvišena forma vla-
de. — Vsak svobodoljub želi, da bi se francoski narod,
ki je poleg angleškega še poprej za svobodo borečega
se naroda začetnik nove svobodne dobe in je za ta člo-

veški biser reke krvi prilil, sebi svobodo in svobodi
najbolj primerno obliko vlade priboril in ohranil, — kajti
predobro gotovo ne bi stalo se svobodo po svetu, ko bi
francoski narod propal in se pokoril Bourbonom, ali pa
Napoleonidom. Upanje je to, da se ta narod zopet
povzigne in popolnoma ozdravi na podlagi svobode. —
Upanje pa je še drugo gledé evropske politike in to
upanje zadeva posebno nas Slovence. Uže se sliši iz Ru-
skega, da ruski narod nij zadovoljen z nemško politiko
solajnega časa in da njegov naslednik se uže zdaj po-
teza za drugo bolj slovansko politiko; Poljaci tudi za-
čimajo sprevidavati, da je Poljsko kraljestvo gola sa-
njarija in da je treba okleniti se Rusijo, če hočejo rešiti
svojo narodnost, kajti dandenes je princip narodnosti
vladalen princip, kateremu se morajo vsi drugi državni
principi podvržeti. — Nemška država sama kaže Poljakom
pot; ona v Poznani Poljake se želozno roko germani-
zuje in kje hočejo Poljaki iskati pomoči proti germani-
zaciji, če ne pri sodni Rusiji? Gotovo je tedaj slovans-
ska politika Rusije je vprašane časa; nemški in slovans-
ski interesi se si protivni povsod kder se srečujejo.
Nemški interesi segajo v Rusijo, slovanski pa v Nem-
čjo in ravno zaradi tega mora praj ali poslej priti do
boja med Germanstvom in Slovanstvom.

A Slovani v tem boju ne bodo stali osamljeni
kaj je bolj naravnega, kakor da bodo Francozje, katere
je Nemška strašno ponižala, postali najzvestejši zavezni-
ki Rusije, kakor hitro bode ona potegnila meč proti
Nemški in faktično je, da Francoska uže zdaj išče pri-
ateljstvo Rusije in da Francoska z laj Slovanom obrača
največe simpatije. — Iz vsega tega sledi, da naravna je
zveza Rusije in Francije proti veliki Nemški in da se
mora bočati velika politika le v tem kolobarju vrteti.
Dusti bližje, kakor to velikansko vprašanje je gotovo
ono jutro, katerega evropska diplomacija uže dolgo
čas iz bojazi zavlačuje, ki pa je samo po sebi prišlo
dandenes do take stopnje zrelosti, da mora v nadaljnjem
času počiti. Vse kaže na to, da so tri prve evropske
velikosti: Nemška, Ruska in Avstrija zedinile se v tem
prašanju in najbrže spoznale pot nevtikanja v turške
zadeve kot najbolj primerno in varno. — Grki, Srbi in
Rumuni so naravno dalje turškega carstva, katero se

LISTEK

Roža iz trnovskega gozda.

(Novelica iz prejšnjega stoletja.)

Po vsem Goriškem slovela je lepa Meta trnovska,
imenovali so jo sploh „rožo iz trnovskega gozda“, če
tudi niso vedeli, gdo jej je to lepo ime dal. Edini
otrok trnovskega pastirja, ki je „na gori“ čredo vse
bližnje okolice varoval, bila je sama pastirica. Nigdar
še nij bila trnovskega gorovja zapustila, a prišlo je
mnogo ljudi, posebno gozduarjev sem, da bi jo videli,
ko je se svojo čedo ob čavenskem hribu počivala, ali v
svoji krasoti ob nedeljah v trnovski cerkvi sedela. Živa
bitja so včasih tako lepa, kakor v pesništvu, da, čisto
vidimo to pred saboj skakljati, kar je našemu sreč dra-
že, nego najlepši ponočni sen; istinitost prekosi tudi
čisto to, kar si moremo v naši domišljiji le predstav-
ljati.

To je vsagdo občutil, gdo je videl rožo iz trnov-
skega gozda. Vzrasla je mej roso in sapo nebeško v
samotnih hribih, in sedaj, ko je cvetoča deva postala,
veselila se je sama narava na njeno krasoto. In v
čem je obstajala njena čarobnost? Nigdo nij znal po-
vedati; kajti naj bi jo najbolje obdarjeni p-snik nasli-
kal, vendar bi v tej sliki nekaj pogrešali. Njen obraz
je bil mleko in kri, da se jej je ime rože pristojevalo, a
vendar včasih ime lilije spodobilo. Če je spavala, ali
zamišljeno sedela, bila je podobna najlpši liliji; ako
se je sprehajala po gričih, ali p-vala na gozdnih, zelenih,
travnih, spominjala je pač naj bolje na cvetočo rožo.
Meta vedela je, da jej lepa, sij so jej povedale dražih
oči, ki so čisto na njej obstale, povedali so jej to do-
bro srčne besede sivih starčkov in besede ljubezni

polnih mladeničev; i tudi sama se je občudovala, ko
je pred zrelost svoje črne lase v red spravljala, ali ko
se je v vodi ogledala.

Bila je res uboznih roditeljev i prišla nij z niko-
mer drugim v dotiko, nego s hribovc svoj oholice, a
naj bi bila le teden dni v gosposkem gradu, vedla bi
gotovo tako ali še bolj obnašati se, kakor gradske go-
spice. Solnce, sneg i dož so res ob njenih rokah plu-
skale, a bili ste majhni in nežni. Z lahko nožico ska-
kala je po trnovskih pašnikih in če je prišla na goli-
čavo, krasila je njena lepota še te divje in zapuščen-
kraj. Bila je bitje iz druge dežele, ki je vendar temu
kraju nekaj v rodu.

Meta štela je devetnajst let, in vedela nj o lju-
bezni več nego to, kar je v narodnih pesmih slišala.
Te stare pesni so jej bile močno priljubljene in njeno
srce je bilo polno pravljic: Ljubezen v njih je navadno
žalostnega zapopadka in naj je bila vesela ali žalostna,
vselej je končala svojo pesnico s solzami v očeh. In
pri taci pesnih je srce občutilo nekaj, kar jej je pra-
vilo: to srce se bode enkrat tudi ljubezni vdalo.

To poletje, o katerem naša povest govori, bilo je
mirneje in ljubeznivejše, nego se katerega stari ovčar
spominja. Nigdar se Metinemu očesu in srcu narava
prijetnejša nij dozdevala in nigdar ona sama očem in
sreem tistih, kateri so jo pri čedi ob gori videli. Čisto
si je gozdne cvetice vpletala v črne lase, razpustila po-
tem kite in zopet si je splela in zopet vteknila cvetice,
b le kot mleko in rudeče kot kri. I nabrala si je po
grmorji jagod, v katerih tiči živé in veselo je bilo
gledati jago in venec okoli vratu ob snegobelih psih.
Tako so jej tekli dnovi devetnajstega poletja; zvečer je
sedela poleg sivega očeta, in srečen je bil stari mož;
noči so jej krajšale pa srečne sanje.

Meta nij še poznala ljubezni, toda njo je ljubil uže

dolgo neglo i sicer tako vroče in tako čisto, kakor vro-
če in čisto le more ljubiti človeško srce. Njen brat-
ranec v drugem kolenu. Anton Rjavec, živel je samo
za njo, dušo bi bil dal, a upal se še nij jej svojo stra-
sti razodeti. Bil je nekoliko starejši od nje in ljubil jo
je dolgo časa s čistojo bratovski nagnenosti. Meta
nij imela brata, a Tonea imenovala je vedno s tem
dragim imenom. Bi to bratovsko im je naklonilo, da
ga je vedno imela za svojega brata. On jo je imenoval
tudi le sestro, a njega srce napajali so vse drugačni
občutki, on jo mora lejal je — kot navesto, kot ženo
imati ali pa umreti. Ko je bila še otrok, večkrat jo je
ob roki vodil; sedaj ko je cvetoča deva postala, pogle-
daval jo je nemo, a njegovo dušo je tiseč mislij, nad
in želj trpinčilo, boječ se izgovoriti je, kajti vedel vi-
del i občutil je, da ga ljubi le kot brata. Vedel je pa
tudi, da nobenega družega ne ljubi, in na to in samo
na to naslanjal jo še svojo nabo, ki ga je budila in mu
pogum dajala, prašati jo za njeno ljubezen, za njeno
roko.

Roža sama je sedela v soteski mej oveami in jag-
neti in sokol plaval je nad samotno tišino. Bila je
vesela, a ne iznenačena, ko je zagledala prihajajočega
brata. In ko se je poleg nje vsel in njeno roko prijel,
prašala ga je, ali morda gre po opravkih po les v gozd,
% največjo strastjo in mej solzami razkril jej je Tone
vse svoje sreč i prošil jo ljubezni, prošil roke, da bi
njejova žena postala, predno bode trnovski gozd ru-
mel. Goreče je govoril, a trepetajoče; poljubil je nje-
no lice in čakal s krvavečim sreem odgovora svoje ljub-
ljene Mete.

Nij bilo g ljubij, zvijače v čistem in srečnem sr-
ci trnovske Mete Nij otegnila svoje roke Toneu, nij
vstala naz gravo, na kateri sta skupaj se lela, tudi nij
obrnila lepega obraza. Tone je bil mož kakoršnih, je

zbog slabih financ in popolne nezmožnosti veliko državo vrediti po evropskem napredovalnem kopitu, v kak dan bolj približuje svojemu koncu. — Gotovo je, da uže zdaj velevali priznavajo Srbijo in Rumunijo kot skoro popolnoma od Turške neodvisni, samostalni državi, ker z njima neposredno sklepajo trgovske pogodbe in srbski knez je te dni v prestolnem govoru naglašal, da so bili njegovi letošnji pogovori z evropskimi vladarji kaj koristni za Srbijo, ob enem pozivljaje poslance, naj sedajno uže prav svobodno ustavo v še svobodnejšem zmislu prenarede. — Ta kneževa svobodomiselnost politika mora na vsak način pridobiti Srbiji največe simpatije pri balkanskih Slovanih in Srbska mora postati pod pokroviteljstvom sorodne Rusije največa in voditeljna vlast na Balkanu. In trovo pitanje se bode tedaj najbrže tako razvzločilo, da ne bodo evropske velevali imele nobenega povičja stopiti v kako vojno akcije, kajti če Avstrija, Ruska, Nemška ostanejo pasivne, se tudi Francoska, Angleška, Italija ne bodo ganile. Ruska pa bo s tem praznovala veliko zmago čez pariško pogodbo od leta 1855 in povrnila onim 41m vlastim, ki so jo pre 20 leti ponižale, to ponižanje z osovotki, kajti v orijentu bo ona nastopila volitelstvo in zapadna angleško-kra-marska politika bo na jutrotem izhajanju za zmerom. Francoska gotovo ne bode več v tej zalevi nasprotovala Rusiji, h kateri jo razni intressi večjo in katero si mora pridobiti na svojo stran za bodočo cilje; Angleška pa je uže tako zgubila ves upliv v Evropi in ostane tudi v jutrotem pitanju izolirana, dasiravno gre nji največ za to, da bi se na Turškem ohranilo sedajno piškavo stanje. Da bo Slovanstvo v Evropi po tej spremembi zadobilo mnogo več upliva, se razumi samo po sebi; ravno tako nji dvomiti, da Avstrija bode s svojim slovanskim faktorjem morala vse drugače postopati, če bode enkrat nekoliko paralizirano nemško glavarstvo po Ruski in Francoski.

To so menda glavni cilji evropske velike politike, taki bi vsaj morali biti, če bi se smelo soliti po naravnih interesih raznih držav in evropskih narodov.

To pa je, skoro bi rekel, le materialni del evropskega političnega stanja; a v politiko se hoče vrniti z veliko silo tudi drug duševni faktor. — Rimska kurija pod uplivom mogočnih jezuitov je izdala bojni klic mej vse svoje podložne in privržence, da se z vso močjo ustavljajo novim družbinskim in državnim postavam in naredbam, ki izhajajo iz novejših filozofskih principov ter so primrne svobodni razvoju narodov. Vidimo, da je na Italijanskem papež in episkopat v največem sovraštvu z obstoječo vlado, nadalje, da na Nemškem vladala škofa zapira, ker so uporni državnim postavam in tudi v Avstriji so škofi in ujam podložni klerus vse storili, kar je le bilo mogoče storiti zoper konfesionalne postave. Na Angleškem je ravno zdaj hud boj po časnikih in v javnih zbirališčih mej Rimljaki in svobodnjaki. — Skoro po celem svetu se zdaj bije duševni boj mej naza lajško rimsko in naprednjaško svobodoljubno politiko; klerikaleci imajo na razpolaganje nešteto mnogo časnikov in hočejo svetu po njih dokazati, da je na slabem potu ter da se je treba povrtni zopet na ono stališče srednjeveško, ki je stavilo cerkev čez državo in ki je dajalo cerkvi edino in najvišjo posvetno in duhovno oblast. — A časi so se spremenili! zmerom bolj spoznavajo ljudstvo, da je treba dajati Bogu, kar je božjega in državi, ali cesarju, kar je cesarjevega; princip svobodnega mišljenja prodira zmerom v večje kroge in znanstva nam čedalje bolj gladijo pot do samostalnega premišljevanja. — Clovečanstvo v pravem pomenu te besede se razvija in napreduje v velikanskimi ko-

raki, ne brigaje se več za stare mrtve forme; vse, kar je dobrega in hasljivega vzame seboj in kar mu več ne hasni pusti na strani. Iz tega se sme sklepati, da rimska in z njo združena konservativna politika ne bode sveta preobrnila in zavirala v napredu, kajti ena in druga ima za cilj stare privilegije, katere so v nasprotju s težnjami vseh narodov po svobodi in enakosti prelo postavo hrepenečimi in z novo filozofijo, ki je proglasila enakost narodov in naravno postavo, po kateri je vsak človek enak pred državljansko skupno voljo (postavo.)

Narodnostni princip, ki je glavni faktor v današnji politiki in ki je vzrok vsega predrugačenja na Italijanskem in Nemškem in ki bo le gotovo tudi na Balkanu prišel v veljavo, širi se in stopa povsod v veljavo, odstranjuje staro oskoseno politiko ravnotežja in osnove nove bolj naravno in svobodno podlago državam, človeštvu pa daje zaporedoma vse njegove po stvarniku podeljene pravice. — Temu principu se morajo vganiti vse tesne meje in vganila se je in se bode tudi posvetna oblast duhovščine, katara ima dosti lepši in bolj vzvišeni poklic — varovati duševni blagor in tolažiti one, katerim je nemila osoda tu v dolini solz in reve. — S tem sem nekoliko označil splošno evropsko politiko in bočem precej nadaljeval ob avstrijskih in domačih naših razmerah, to je ob Avstrijski politiki gledé na druge velevali s posebnim ozirom na Slovanstvo.

(Dalje prih.)

Dopisi.

V Gorici 2. novembra. (Izv. dop.) Sv. Andrej ne more biti poseben prijatelj kupčije, ker je njegova stara navada, da nam vsako leto naj večji sejmi v Gorici z dežjem zalije. A njegov dež nij prišel letos tako neprimerno, kakor si je morala misliti, kajti Kraševci, Vipavei, Brici in celo naši mestjanje so ga bili jako veselji, ker ga uže dolgo nij bilo in je vode povsod zmanjkavalo. Na Krasu so se uže povsod peči in kalovi sušili in ubogo ljudstvo je moralo po več ur daleč po vodo hoditi. Proti Vipavi in drugod so bili potoki na suhem in nlini so po sili počivali; celo v Stračicah na Soči je bilo vode tako po malem, da so kolesa mlinom in tvornicam zastajala. Kaj tacega se pač prav po redkoma zgo. li. Sv. Andrej nam je tedaj sicer onesnažil sejm, a nad tem so se k večjemu barantači hudovali, — ker nam je z dežjem v vsakem drugem oziru jako vstregel. Ljudstva je bilo iz naših gor in od bolj oddaljenih krajev pri vsem tem mnogo, ker je bil prednji dan ugoten; le bližjo okolico in Farlanijo je slabo vreme oplašilo, da niste bili tako zastopani, kakor je bilo pričakovati. Živinski kupčiji je vreme morda naj huje nagajalo, ker nij bilo skoro mogoče v neprestanem dežju na trgu ostati. Mogoče pa, da bodi zadnji četrtak sejma tej kupčiji ugodnejši.

Letošnja vina so pokazala sv. Andreja dan svojo čudovito moč: razvezavala so jezike, in marsikedo, ki navadno samo slovensko govori, govoril je ta dan vsaj v treh jezikih; vzbujala so petje (pa kako!) in vrisk, korenjake so po luži metala, kakor muhe i. t. d. Kedo bi si pač mislil, da ta božja kapljica toliko premore!

Kakor smo uže predzadnjič omenili, začelo so v Gorici v raznih društvi zimске zabave. Preteklo soboto večer je imel „Görzer Gesangsverein“ koncert v dvorani Brandtovega hotela. Kakor se pripoveduje, nij bil obilo obiskan, ker so se smeli samo ulje deležiti. Pevski zbor je bil skoro v polnem številu in pel je nekoliko prav lepih zborov, kar pa ne pomenja, da

jih je tudi prav lepo pel; mej drugimi tudi Mašekovo „Strunam“, katero je zraven Esserjevega zbora „Morgenwanderung“ morala naj gladkejšje izvršiti. Zbor je močan in obsega nekatere prav cenljive moči, a dobrih tenorjev manjka, katerih pa v Gorici tudi drugi pevski zbori nimajo. Je-li goriški zrak — delikatnemu glasu neugoden, ali naša vina glas trgajo, nekaj mor biti, da nij niti v Gorici niti v bližnji okolici prav h tenorjev. Muzikalični točki koncerta, dve produkciji za harmonium in glasovir, sta po vsej pravici najbolje dopala. Pianist g. Windspach je s točnim in jako občutljivim zviranjem na harmoniji dokazal, da je tudi temu instrumentu enako kos, kakor glasoviru in g. učitelj Goljevščak ga je prav gladko spremljal. — Kar moreno društvenemu vodstvu zelo zamruti je, da je dopustilo deklamacije „Mursch in's Blau.“ Tako trivijalnosti tako trivijalno predstavljajo se pač ne spodobijo pri koncertu, katerega se je tudi nježni spol deležil. Da je n. pr. gospod deklamator dejansko kazal, kako je na svojem potovanju neke sicer nedolžne, pa pri vsem tem ostudne živalice iz lasi pukal in z nohtom irl, taka prestava ne zaduži nč drugega nego znan Pater Greuterjev medmet. Sicer je pa bil ta pevski večer prav prijeten in zbrani udje, da si različnih narodnosti, so se prav po domače zabavali.

V nedeljo večer je zbral vojaški orkester v isti dvorani mnogo poslušalcev. Škola, da je prostor pretesan za take zabave! Omenjena goiba si prilobiva čedalje večje simpatije, le tega ne razumemo, zakaj je nij nikdar javno na Travniku ali drugod slišati. Saj je bil Weberjev polk pri svojem prihodu v Gorico tako uljudno, da ne rečem, sijajno sprejet, da smo si pač zaslužili, da bi nas njegova godba vsaj enkrat v tednu javno na Travniku razveseljevala, če se nam uže navadnega „zapfenstreicha“ ob petku ne privoščijo.

V ponedeljek večer je bila plesna zabava v „Concordia“ menda v namen, da bi se novodošli častniki vpeljali in z gospodo seznanili. Zabava je bila nekda prav medla in na možki strani so skoro samo sablje rožljale. „Concordia“ je sicer najinočnejše tako društvo v Gorici, a kar jo je pred leti posebno odlikovalo, tega nij več. — „Gemütlichkeit“ je šla rakom žvižgat.

Iz Tolmina. (Izv. dop.) Ne samo po cestah hrepajo naši gorjani, tudi so začeli žeteti in zares bi bila dobra velika denarna polpora, da bi vsaka šolska občina imela svoje lepo in primerno šolsko poslopje. Malo sol je še tukaj, mislim pa, da ne zadostuje nobeno poslopje potrebam in pametnim zahtevam novejših časov. Eno najslabših poslopij gotovo je v Tolmini, in vendar je šolska občina Tolminska kaj obsirna.

Okrajni šolski svet je glade na to in na druge okolščine že davno sklenil, da se ima v Tolmini novo primerno poslopje zdati; manjkalo je načrta, a zdaj ga imajo že več časa, in vsak je pripravljen, da se mora nujno to delo brez zamude časa začeti, zlasti, ker je okoli 10.000 florintov nabranih. Za to je okrajni šolski svet zbral poseben osek treh mož, kateri so imeli nalogo poizvedeti najprimernejši prostor za to poslopje. V začetku meseca novembra se zberejo ti gospodje v sejo pa nista se mogla zediniti dva svetovalec, ker je eden menil, naj primernejši prostor je na klanecu za kapelo, drugi je pa predlagal, naj se poslopje zida na prostoru v Kozarščah blizu tolminske vode. Vidši to različno mnenje e. k. glavar g. Šemerlj, ki je v odseku predsedoval, nasvetuje, naj se starešinstvo samo po-

malo, on je bil čast in ponos trnovskih fantov. Meta vprla je svoje velike črne obrvi v njega, videla je črni oblak, ki se po njegovem sreci vlačil. Bilo je v njegovem obrazu prave žalosti in resnosti, da bi iz njegovega prasanja še šale izbivala. Njeno prijazen a mirno obnašanje razodelo mu je, da mu je le sestra in da ga ljubi le kot brata tacega; vstal je ter dejal: „Srečno naj teko ti duovi trojega življenja! Zdrava ostani, draga Meta! Zdrava!“

A tako se nista poslovila. Šla sta skupaj po gozdu iz ene doline v drugo, mej prijaznim pogovorom Meta slišala ga je govoriti od občutkov, katerih nij poznala, i čutila se je skoro, da mu je tako draga in ljuba in k bodoči sreči skoro neobhodno potrebna. Ona mu nij ničesar prekrivala, ampak očitno se mu je izpodvedala, da ga je od nekdanj ljubila kot sina svojega očeta. „Bo li va tudi dalje tako srečna — dejala je — kakor sva bila do sedaj. Jaz te ne morem vzeti — o ne — ne! A ker praviš, da bi bila tvoja smrt, ako bi drugega poročila, prisegam ti pri vsem, kar je sveto in pri soncu, ki ravno sedaj tam za Mrzovcem zabaja, da ne boš niglar tega doživl.“

Anton Rjavec bil je zadovoljen. Nij govoril več v ljubezni, o zakonu in zvečer ločila sta se, kakor bi bila res brat in sestra, kakor sta se v prejšnjih srečnih letih ločevala.

Ne dolgo po tem poslal je dobri ovčar, sivi Matovž, svojo hčerko v Kronberški grad, gder je prebival plemeniti grof C. se svojo družino. Morala je namreč nesti grajskim gospodičinam jagode, katere je bila v smrečji nabrala. Z lahko nožico stopala je po tedaj še močno obrasenem P-zitelju, po travnikih Marije device v puščavi, gder sedaj Ravnica-leži, in prišla je še zadostano skozi „Vratice“ v kronberški grad. Počasi in

oplašena korakala je mej brezami in divjimi kostanji, ki grad senčijo, ko jej prijde mladi grofič Charles nasproti. Mlalenič, vrnivši se pred kratkim iz Pariza, gder se je šolal, uganil je takoj, da to lepo dekle ne more nihče drugi biti, kakor Meta, roža trnovska. Prijazno in ljubeznjivo imenovit jo je tudi s tem lopim imenom; in ko sta se še nekoliko prijateljsko pomenkovala, stisne jej strastno roko in ošla je ona v grad, on pa v bližnjo tezo, gder je tiče lovil.

Niglar nij videl mladenič tako lepega dekleta. Le tiče petje motilo je tihotni kraj, ko je to prikazen videl; njegovo srce bilo je radosti polno, in ko je Meta izpred njegovih očí se izgubila, čutil se je, kako je mogel od take nebeške prikazni tako hitro se ločiti. Smehljanje je bilo v njenih očeh, ko sta se pogovarjala in z zadovoljnostjo se je spomnil, s kako nežnostjo in občutljivostjo mu je roko pri odhodu stisnila. Vsa njena podoba se mu je v srce vtisnila in pri vsakem koraku je menil, da jo vidi pred sabo.

Ona mora zopet pot skozi „Vratice“, dejal je sam pri sebi zaljubljeni mladenič, in boječ se, da se je uže vrnila mlada Meta iz grala, šel je po naj hujši stezi ob potoku, črez skalovje in grmovje, da bi jo vsaj v „Vraticeh“ pretekel; in vsel se je tukaj na skalo, s katere je videl stezo, po kateri se je morala lepa Meta vrniti.

Tudi Metino srce se je treslo, ko je visoki, čvrsti in ljubeznjivi grofič njeno roko tako strastno stisnil. Njegovo obnašanje nij bilo surovo, ne prevzetno in tudi ne žaljivo, i ona si je bila v svesti, da ga je se svojim pogledom razveselila, in da bo kesneje kedaj, ko prijle v trnovski gozd na lov, vendar se spomnil pastirjeve hčere, s katero govoriti se nij sramoval.

Meta je bila v gradu pustila jagode in vračajoča

se domov prišla je do „Vratice“, ko je mladega grofiča na skali zagledala. Takoj skoči s skale in stoji pred njo. Jaz hočem imeti lepo kitičo, ki tvojo čelo tako lepo venča, in ohranim jo v spomin na „rožo trnovsko“, dejal je tiho in vroče.

Dobil je kitičo, in kako bi mu jo odrekla? Pastoreca videla je in občutila, kako jo je mladi gradski dedič na sree pritnil. Šla je po ravniških in pripejskih travnikih, a on bil je še vedno na njeni strani. Vsem njegovem govoru, v vsaki besedi, katero je izustil, bila je pušica, ki je Metino srce zalela, in ko jej je pri vsakem robu, če tuli brez potrebi, pomagal, da bi laže čez — nj skočila, nij imela ne moči na poguma dosti ga prositi, naj bi se v grad vrnil. Dospela sta na malo grivo, mej grmovjem in za njeno roko prijemši peljal jo je mladenič na z mahom obrasen štor. „Meta, dejal je, moja ljuba Meta, predno se ločiva, zapoj mi lepo pesem, kakoršnih imate v obili v vaših hribih. Rad bi slišal kako zaljubljeno pesen. Ali nijso negdaj plemeniti sinovi tudi hčere ubozih križarjev ljubili?“

Meta je sedela poleg ljubljene in spoštovanega mladeniča dolgo uro, ki je pa hipoma prešla. Pela mu je marsikatero pesnico in povela marsikatero pravljico. Pri teh pesnih in pravljicah bila je žalostna in vesela, a z radostjo in ponosom zapazila je, kako nemo in pazno jo je mladenič poslušal. Naenkrat pa se dvigne in prosee ga, naj jej ne zameri, da je pred takim gospodom toliko časa govorila, priklonila se je ter hipoma proti domu izginila. Mladenič je nij sledil; blažene ure je v njegovi bližini vžila, in sam je šel proti gradu.

(Dalje prih.)

praša o tej važni zadevi. To so sklenili, in proti koncu novembra je bila že druga starešinstvena seja.

Med tem časom se je pa to vprašanje kaj živahno razpravljalo po krčmah, po vaseh, po vsi županiji in pri vsaki priliki. Komaj so čakali ljudje dneva seje 26. novembra t. l. V seji je bila živa razprava med 24 starešinami, vsi so prišli, in vsak je bil pripravljen na svojem mestu. Pred glasovanjem je vsaka stranka nasprotno na tiho štela in ko so se Klančanje prepričali, da jih je samo 10, nasprotnih pa 14, pobegnijo iz seje, pustivši druge na suhem. Ti niso mogli, če tudi večina, veljavno sklepati, ker mora najmanj 16 starešin navzočih biti, da smejo sklepati.

Župan g. Devetak je dvakrat poslal po odšle starešine, ali vse zaman, ker so trdili, da nečejo se svojo navzočnostjo pomagati, da se ne zida poslopje v Kozarščah. G. župan je torej odložil sejo na drug dan, po tem pa je nastal velik hrup po vsem Tolminu. Zvečer je bilo po krčmah hudo besedovanje, vendar so se duhovi drugi dan pomirili, in nadejati se je, da se zbere kak tretji kraj za šolo. Nekateri nasvetujejo nek prostor pri cerkvi, zopet drugi na tem ali drugem kraju, obžalovati pa je, da niso na prodaj najprimernejši prostori.

Drugo novico smo dobili z Bača, da je finančni odsek državnega zbera predlagal podporo 10.000 gold. za obe cesti: 8.000 gold. da se konča črta od Hudajužne do gorenske meje, in 2.000 gold. za cesto od Podsela do Bače.

Tudi nova mlekarija v Poljubinu bo napredovala, kajti tudi ona bo imela lepo podporo od ministra za poljedelstvo. Res bi bila velika sramota za vse Goriške Slovence, ko ne bi Poljubinci zdaj dokazali, da so možje.

Na Dunaji, 30. novembra (Izv. dop.) (Mizerija - predelska železnica, — shod — samomor) vaš dopisnik je imel pravo, ko je dejal, da za se naj ne bo nič s predelsko železnico. Minister kupčijstva nij tega sicer naravnost trdil, a v svojem štivilu polnem govoru je poslanec zagotovil, da vlada ne more sedaj nobene nove črte na svoje stroške zidati; obljubil je pa, da hoče vlada v bodočem letu svoj program o zidanju novih železnic izdati; da bo v tem tudi naša železnica, je skoro gotovo, a drugo vprašanje je, če bode tudi ministerstvo še drugo leto vladalo in tako moglo svojo obljubo izvršiti. Leto je dolgo in možje imajo navado tudi svoje mnenje menjati, kakor sukuje o različnih letnih časih. Tudi je taka finančna mizerija, iz katere nas težko najgenialnejši finančni minister rešiti more. Gde imate moža, ki bi se upal le s koliko kaj pametnim nasvetom pred svet stopiti in pomagati strašno žalostni Avstriji? Včeraj, v nedeljo, bila je napovedana skupna konferenca vseh treh ustavovernih klubov, da bi s kakim sklepom temu žalostnemu stanu konec storili, i kaj mislite, kaj so sklenili ti ljudje, ki se radi imenujejo cvet avstrijskega parlamentarizma? Nič, nego osmehili so se tako, da jih mora biti sram pred seboj. Sklenili so, da sme vsak od drž. zbora predloge staviti pred zborom. Je li bilo še sklepa treba, ko ima že tako vsagdo po opravljenem delu parlamenta pravico do tega? Pojte, pojte, rakom žvižgat! Denašnje novine se iz tega popolnoma norec delajo in to tem več, ker je bilo pri tem shodu 39 mož, ki so temu nasvetu nasprotovali. Treba bi bilo zopet kacega Schuselko, da bi avstrijske političarje parlamentarizma učil.

Pozabljena je vsa naša mizerija, kajti listi donesajo dolge uvodne in stranske članke o srečnem dohodu smelega jezdicca, Teodora Zuboviča. Kamor koli pogledaš, povsod vidiš „den Mann des Tages“ narisane, kako jezdarji iskrnega caradoca. Brošure, v katerih doboš vse njegovo življenje in dejanje do pičice popisano, ponuja ti na ulici za male kraječarje raztrgani fantalin. Pri dohodu ga sicer nismo sprejeli tukajšnji aristokratje, nego le nekateri žurnalisti, a prvi so mu vendar napravili v Tauberjevem hotelu velikansk banket. Vidi se, da ti ljudje imajo tudi ob suhih časih mnogo d nara, da ga zabijejo. — Dolgočasni zimski večeri polnijo naša gledišča, in ena novost za drugo se šepiri na njih. V dvornem gledišči so predstavljal te dni d znan-ga kritikarja P. Lindau spisano šalo-igro „der Erfolg“. V Berlinu je popolnoma propala, ker so bile osebe, katere je tukaj Lindau persifliral, dobro znane, in ker je vsa drama proti časnikarskim kritikom obrnena. Na Dunaji je bila pa prav dobro sprejeta in pesnik se je moral, kar je nenavadno veliko, desetkrat na odru pokazati. Nordd. Allg. Zeit. bode najbrže iz tega sklepala, da Dunajčani vse radi odobravaljo, kar Berolinceem ne diši.

„Mlad umrje, kogar bogovi ljubijo“ pravijo Sophokles; in ker io niso hoteli bogovi radovoljno v naročje vzeti, je pa siloma nov samokres pomagal, s katerim se je lepo mlado, sedemnajstletno dekle v obupnosti, da je niso roditelji k gledišču pustili, srce ustrelilo. Mlada je izdihnila mlado dušo v mestnem hotelu, in bogovi so jo mej svoje radovoljno sprejeli. Nulla dies sine linea! —

Politični pregled.

V Gorici 3. dec. 1874.

Predvečerašnjem je drž. zbor dovršil in sklenil novo akcijsko postavo, včeraj nij imel nobene

seje in danes je začel pretresovati državni proračun za leto 1875.

V nedeljo so imeli ustavoverni poslanci obeh barv skupno posvetovanje, kako pomagati gospodarski in denarni revščini. — Poslanec Spiegl je predlagal, da se voli odbor trideseterih iz obeh klubov, ki bode prevdaril in nasvetoval potrebno. — Mnogi drugi poslanci pa so stavili nasvete, naj država zida železnice in druge javne, koristne stavbe. Kalir nasvetuje, naj se Spieglov predlog ne sprejme, ampak nazoči poslanci naj kake primerne predloge stavijo v zbornici. Siz nasvetuje naj se vlada pozove, da precej izroči zbornici obširni program za zidanje železnic in naj vlada v ta namen vzame na posodo 500 milijonov gold. — Pri glasovanju je obveljal Kalir-jev predlog in tako se nij prav za prav nič pozitivnega sklenilo. Vendar pa je upati, da bo v drž. zboru pri debati o proračunu predlog o zidanju železnic zopet sprožen in da bode zbornica sama ministerstvo prisilila, da stopi pred njo s konkretnimi predlogi o zidanju novih železnic, katere edino morejo splošni denarni mizeriji začasno pomagati in v bodoče davkoplačalca podpreti, da ne omore popolnoma.

Poslanec Wildauer je stavil važen predlog, da se osnuje postava, s katero se naredi za vse dežole načelna določila glede šolskega nadzorstva. Ta predlog meri na to, da bi se deželam vzela še ta mala avtonomija, katero so imele glede šolskih zadev in katera je bila posebno pri nas v Gorici še precej iluzorična. — Ta predlog se je izročil odseku 15 udov in bo najbrže v drž. zboru predložen — Slovanom zopet na veliko škodo.

O dogovorih praškega kardinala Švarcenberga z dunajskim kardinalom Raušerjem se sliši, da je zadnji prvemu pokazal papežovo lastnoročno pismo, s katerim se veseli, da se v Avstriji ustanovlja velika katoliška stranka, ki ne sme služiti narodnim načelom, ker je narodni princip kriv, da je on zgubil svoje kraljestvo in da se na Nemškem tako postopa proti škofom. — Prašamo, če je to res in vse kaže, da je, ali je mogoče biti rimski klerikalce pa dober narodnjak? —

Cesar pride najbrže na spomlad v Dalmacijo.

Na Ogrskem je prišlo tako daleč z finančno krizo, da se ministerstvo maje in da bo po padcu tega ministertstva težko dobiti nekoliko možev, ki bi si upali stopiti na čelo vlade. — Finančni minister je izdelal mnogo postav o zvišanju sedajšnjih in o vpeljavi novih davkov; če ruski parlament ne sprejme teh postav, mora ministerstvo pasti. Večina naroda na Ogrskem pa je odločno proti vsaki novi davščini in kedo ne ve, kako je težko na Ogrskem potirjati davke. — Nekateri ogrski časniki popolnoma obupno pišejo; še celo na to mislijo, da bo treba popustiti ustavno pot in poklicati na pomoč diktaturo, ali absolutizem. — Cesar se je nekda posvetoval s konservativnem Senyeyem, da bi on prevzel ministerstvo. Kriza pa je na Ogrskem stopila v permanenco in nihče ne vidi rešilue poti. — Madjarom se pač lahko reče: „Škornje na biks, pa v varžeti niks“.

Ruski carjevič naslednik je bil v Parizu in je mej drugim obiskal tudi starega Thiers-a; sploh so ga na Francoskem odlikovali povsod. — Zopet se sliši, da je vendar nekaj resničnega na veliki zaroti v Peterburgu.

Francoska narodna skupčina se je odprla 30. pret. mes., te dni bo Mac Mahon v skupčini prečital svojo poslanico. — Stranke se zdaj zopet organizujejo; republikanci vsih barv se bodo menda zedinili. — Te dni bo volitev predsednika zbornice.

V Španiji je velikodušen Castelar zedinil vse republikanske stranke pod vodstvom generala Topette. Vlada preganja zdaj energično vse monarhi-te; te dni je internirala mnogo uplivnih Alfonsozistov na kanarične otoke. — Karlisti so v gorah; te dni je bila huda bitka na hribu San Marcial, a Karlisti so morali bežati. — Čuditi se je le, da Serranova vlada še zdaj nič ne stori, da bi z vso močjo planila na Karliste in jih spodila.

V Braziliji se tudi škofje puntajo proti vladi in je prišlo celo do neke ustaje, katero pa je vlada, ki je zaprla dva škofa, precej zadušila.

Razne vesti.

(Beseda v Solkanu) se je preteklo nedeljo vrlo dobro obnesla in čitalnica in aranžer g. Jušt Vuga se smeta z uspehom ponášati. S posebno pohvalo moramo omeniti pevovodja g. učitelja Jug-a, kateri je v malem času in deloma z novimi močmi prav mnogo storil za povzdigo domačega petja. Vsi zbori so se točno in gladko peli, kar dela čast tudi vrlim pevcem, kateri so z veseljem zabajali k pevskim vajam, daširavno dostikrat vtrajeni po domačin kmečkih ali rokodelskih opravilih. Predstava satirične burke „Sokrates pri Diogenu“ je bila prav zanimiva in je vzbudila mnogo smeha. Marija Bratuževa je prav nježno deklamovala B. Miranovo „V solzih solini“ in je žela obilno pohvalo. Naj težja točka je bila soloigra „Zakonske uadloge“; za kmečke ulicantse, katerih nekateri so prvokrat na oder stopili, gotovo preteška. Tem radostnejše priznavamo povoljni uspeh te predstavne igranke in igralci so jasno pokazali, da so po svojih močeh vse storili, da bi težave premagali. Kriprosti kmečki defleti Pepica Poberajeva in Marija Bratuževa ste se v gospodsko ljubosumnost razumno učeli in mučenika zeuske pregoreče ljubezni in celo sluga Martin so veselo pripomogli, da smo se poslušali prav srčno smijati. Le tako vrlo naprej! Če bi se pa vsakakor čitalnica lotil d remee, kar nij verjetno, Jušt! kar nič se ne boje, le podrežite! —

(Občni zbor „narodne tiskarne“) bil je v Ljubljani 29. t. m.; 16 delničarjev je zastopalo 167 delnic ali glasov. Sklenil je občni zbor po najvišji dužni, da se ima prodati Mariborska tiskarna s passivi in aktivi za 12.000 gold. g. J. Pajk-u. Ta tiskarna je kakor zdajno družstvo stala se enkrat tolko. — S tem denarjem bode družstvo poplačalo vse dolge in bode po tem moglo bolj uspešno delati z Ljubljansko tiskarno. Po tem se bile dopolniti vovte v upravni odbor. Voljeni so g. Matija Kocovar iz Rutarjaka, Josip Noll iz Ljubljane in Matko Zvanut iz Trsta. Zastupni „Slovenskega Naroda“ se je vnela debata, nekateri so hoteli, da bi „Narod“ izhajal le po Zkrat, ali škrat na t. den, velika večina pa je temu nasprotovala, čes, da bi bila to nečast Slovenceem in posebno liberalni stranki, tudi nij take zgube in duhovni so „Slovenski Narod“ od nekajdaj prav malo popirali, če bi pa Narod postal le tednik in bi odstopil od svojih principov, bi pa v resnici polovico naročnikov zgubil. Tako in enako se je besedovalo in h koncu se je sklenilo z 111 glasi proti 11, da „Slovenski Narod“ tudi za naprej ostane dnevnik. Ta sklep mora veseliti vsacega svojboljubnega Slovence, ker drugače bi bilo znamenje, da Slovenci močno nazadujemo in da liberalna stranka njima več poguma. Zatorej živili pogumni možje, ki so rešili nas edini dnevnik! Rodoljubje pa naj delajo, da „Narodu“ pridobijo mnogo novih naročnikov, da nikoli več ne pride v nevarnost in ker je „Narod“ drag, naj se nepremožni zaružijo po 2 in 4 in naj si ga naročijo; nobena slovenska vas ne bi smela biti brez njega.

(Čestni odbori). Konec t. k. meseca se bodo vršile nove volitve čestnih odborov po vseh okrajih razun Sežanskega in sicer povsod v glavnem kraju. Volilci so vsi župani in podžupani; oni volijo sedem odbornikov, zraven ten ima pa tudi pravico v odboru sedeti, kdor v dotičnem okraju največ davka plačuje. Odborniki si volijo iz svoje srede predsednika. Ta volitev je tem važnejša, ker velja za celin 6 let in ker ima čestni odbor za izdelanje in vzdrževanje naših skoro najpotrebnejših cest skrbeti. Priporočamo tejaj posebno pozornost pri teh volitvah, zaradi katerih naj bi se volilci poprej dogovorili, da ne pridejo po tem pri volitvi vsled razcepjenosti glasov taki možje v odbore, kateri niso za to.

(Obravnave pri porotni sodniji) so začele včeraj in bodo celi mesec trajale, ker je nenavadno dosti takih pravn. Poizveleli smo, da nekaterim porotnikom niso znane vse njih pravice in posebno ona ne, da sme vsako izmed njih med obravnavo vprašanja staviti ob predsednika ter pojasniti zahtevati. Ker je to mnogokrat prepotrebno, da more porotnik z mirno vestjo svoj glas oddati, hoteli smo na to pravico posebno opozoriti.

(Državnozbornske vesti.) Naš dež glavni grof Coronini je izvoljen v državno komisijo za uravnavo zemljišnega davka namesto grofa Pace-ja, ki se je odpovedal. — Državni poslanec Winkler je ud državno zbornskega odseka za politično uravnavo. Pri nas bi trebal marsikaj uravnavati. — O predelski železnici se sliši, da jo bode gospod minister tudi v vrstil v svoj železniški program, kojega bode koj po novem letu razložil.

(Šolske vesti). Od davnih časov sem so bile v Gorici vse šole zaprte na dan semnja sv. Andreja; letos pa sta nova voditelja srednjih šol to staro navado odstranila.

To njima nobenih koristi za šolo; fantje imajo starše v Gorici in so v šoli rastešeni, ali pa so šoli odtegnjejo. Po našem mnenju bi bilo bolje, da bi se odstranila ona navada, po kateri nij šole, če je god kacega vodje, — k jti tu gre za 1 osebo, tam pa za mnogo starišev in družih zlahtnikov.

Na deklški nemški šoli se nemščina poučuje na

podlagi italijanščine tudi pri slovenskih otrokih. Ubo-
gi slovenski otroci za te postane šola res tortura.

(**Novo knjigo v ital. jeziku**) v Gorici je izdal te
dni g. pl. Claricini, bivši mestni župan. V tej knjigi
se nanaja vse, kar je zanimivega v Gorici, vsa javna
naprave itd. Omenjeno je tudi naših slov. društev in
časnikov, pa spisal kaže, da nij v tej zvezi natanč-
no podučeno. Med drugim nahajamo tudi kratak pre-
gled goriške zgodovine, ki pa je le bolj izvirni črtov
pisca, nego resna nepristranska studija. Morda enkrat
konec kaj več o tem,

Poročilo

o javnem zboru polit. društva „Soča“ v Solkanu
dne 29. novembra 1874.

Predseduje podpredsednik dr. Jakopič, zapisuje Vik-
tor Dolenc; kot vladni zastopnik je nazoč g. Kratki
policijski oficijal pri goriškem glavarstvu; navzočih je
39 udov in okoli 30 drugih poslušalcev. Predsednik
naznanja ob 4 uri popol. začetek obč. zbora in pozivlja
poročevalca za prvo točko dnevnega reda, dr. Lavrič-a,
da poroča o točki.

Dr. Lavrič govori po tem blizo tako-le :

Gospoda! Svoja opravila mora hitro in srčno
opravljati le človek, kteremu zaupajo, in mu tudi na
vero dajajo, česar želi; tak človek ima kredit. Ta kre-
dit je pa večji, če ima pošten mož tudi premoženje in
še večji, če more to premoženje zastaviti, ker daje s tem
svojemu početju dobro materialno podlago. Znajo pa
nastopiti časi sile, da ne dobi vsega zaupanja vreden
mož podpore brez te materialne podlage, in prav v
takih časih živimo. Človek bi mislil, da si posest-
niki naj lažje pomagajo, ker lahko zastavijo svoja
imetja. In to res v deželah, ki imajo javne knjige ka-
tereoli vrste, samo da so dobro vrednjene. Taki časi
so pa še sitnejši istim posestnikom, kateri svojemu po-
sestvu valjub ne morejo postavno zastaviti ne poslopje
ne zemlje, ker niso kot lastniki vpisani v javne knji-
ge in temu je pri nas večidel tako. Se le zdaj vi lijo
in čutijo ti gospodarji kako važna so poprej prezirani
zemljiške knjige za kredit, in zato je po deželi občna
želja, da bi se kakor hitro inogoče pri nas napravile
te knjige.

Ali ne samo kredit pospešujejo te knjige, one so
vrh tega kaj koristne gledé varnosti lastnine, služnosti
in drugih pravic. Teh knjig pogrešajo tudi starejši
očetje, ki odstopijo premoženje sinovom, in si pri-
hranijo živž, in izrečejo dedščine svojim drugim otro-
kom. Brez javnih knjig so pravice vseh teh večidel in-
teresentov v zraku. Kaj čuda torej, če želi teh knjig
vsa dežela, če kličejo po njih upniki, posebno njihovi
bratje, sestra njih stari očetje in sploh vsi razne pra-
vice imajoči. Gledé na vse to priporočam, da si zbor
sprejme sledečo po odobru meni naročeno peticijo: Na
to dr. Lavrič prečita sl. dečo peticijo.

Visoko e. k. ministerstvo pravosodja! Gotovo ne
zna nobeden bolj ceniti vrednosti in koristi dobro vred-
jenih javnih knjig; ko veleslavno ministerstvo; zato bi
bilo prav od več, ko bi mi o tem kaj spregovorili v tej
prošnji. Samo to naj nam bo pripuščeno, da zagotov-
ljamo visoko ministerstvo, da so že nekaj let sem
Slovenci goriške grofije do čistega prepričani koristi
zemljiških knjig in zares, komaj čakajo njih naprave v
tej deželi. Ko je leta 1868 naš deželni zbor načrt do-
tične postave napravil, in na Dunaj odposlal v pre-
gled in morebitno poterditev, vsa dežela se je tako re-
koč oddahnila, nallaje se, da kmalo dobijo varnost raz-
zne pravice, katere so predmet zemljiških knjig, da
kredit v kratkem oživi, da bode tako konec mnogim te-
žavam in tugam, katerim je podvržen posebno naš kmet.
On namreč ne more toliko potrositi za pravdo, edikt in
izpraševanje pri in zvedencev, pa bi dal vpisati v go-
riške deželne knjige svoje maljno posestvo, in pade vsled
tega v potrebah oteruhom v pest. V upanji in čakanji
je preteklo nekaj dolgih, dolgih let, že smo mislili, da
so zastoj interpellacije našega zbora, da ne dobimo nič.
Vendar je slavno ministerstvo našemu zboru letos pred-
ložilo nov načrt dotične postave, in naš zbor ga z ozi-
rom na naše nujne potrebe soglasno sprejel. Zdaj pa
je lahko mogoče, da se stvar zopet zavleče in mi odkri-
tosrečno izrekaemo, da ne more več čakati naše sloven-
sko ljudstvo, katero tudi želi, da se bodo te knjige za
slovenske občine pisale in vodile v slovenskem jeziku.

Gledé na naše posebne okolnosti in sile, obrača se
politično društvo „Soča“ k veleslavnemu ministerstvu in
prosi naj visoko ministerstvo blagovoli vse storiti, kar
je treba, da se kakor hitro mogoče začne delo za na-
pravo zemljiških knjig na Goriškem, in naj ob enem
ukaže, da se bodo osnovala in potem vodile v sloven-
skem jeziku za slovenske občine.

Predsednik popraša če nijma nikdo več k nasveto-
vani peticiji govoriti in ker je zbor živo olobraval delo
g. dr. Lavrič-a je porabil predsednik zbornike, da gla-
sujejo. Sprejme se soglasno peticija z dostavkom, da
jo odbor precej odpošlje sl. ministerstvu pravosodja.

(Konec prih.)

Poslanica*)

Odgovor spoštovanemu gospodu Bla-
žetu Pernišeku, podučitelju v Ljutomeru, prav
za prav pa kratko pojasnilo č. čitateljem „Soče“ v za-
devi „odprtega pisma“ imenovanega gospoda v zavlnji
številki „Soča“. Naš g. Blaže Pernišek je prav dober
učitelj in izvrsten narodnjak. Uže dve leti služi v
Ljutomeru v posebno zadovoljenje vseh takajšnjih na-
rodnih šolskih mož. Posebno veliko zaslug si je pri-
dobil s svojim marljivim predavanjem v kmetijstvu.
Dobro znano je pa vsakemu, da je „nehvaležnost pla-
čilo sveta.“ To je skušil a letos posebno naš Blaže, ki
mi gotovo ne zameri, da ga take po domače imenujem.
Za svoje marljivo, prostovoljno podučevanje v
kmetijstvu ob nedeljah dobil je celo ukor (grajo) o l
tukajšnjega nemškutarskega nalzornika, ker ga neko
nedeljo neč čakal do konca šolske ure v šoli. Drugi
neprijeten udarec za našega Blažeta je bil letos ta, da
ga naše šolske gosposke iz nepostavnosti niso pustile
letos k učiteljskemu izpitu v Gorico, kjer se je za uč-
telja izobraževal in kjer bi bil tudi 2. izpit rad delal.
Vse te neprilike so v našem dobrem Blažetu toliko
nevolje vzbudile, da ga ves svet jezi, in da mu še nje-
govi najboljši prijatelji, namreč podpisani, nij mogel več
v vsem vstrezati, najmanje pa v uradni šolskih zade-
vah.

Pri nas je namreč slovenska narodna šola s 4
razredi, in z paralelkama. Šola naša je na slovenskih
tleh, zavoljo tega in zavoljo odločbe krajnega in okraj-
nega šolskega sveta našega je po vseh razredih
in pri vseh predmetih slovenščina učni
jezik. Ker je pa pri nas tudi nekaj nemščine treba,
ko smo na meji nemški uže, ker morajo otroci tudi
nekaj nemščine znati, ako hočejo prestopiti v srednje
šole, in ker štajerski deželni šolski svet prav veliko
nemščine zahteva — zavoljo tega se je kranji in okraj-
ni šolski svet pri nas izrekel za to, da je nemščina
na naši šoli učni predmet, in sicer v 2., 3. in
4. razredu po 4 ure na teden. Tako je tudi lani bilo.
Naš dobri Blaže je uže lani po 4 ure na teden nem-
ščino brez vsega ugovora polučeval. Samo letos
se je začel zoperstavljaati temu in si domišlja, da
ja z njemu nemščino usiljujem. Opira se naš Blaže
letos na naučenega ministra (!) samega, t. j. na njegove
učne načrte, rekoč, da minister nič tujščine, nobenega
tujega jezika za narodne (ljudske) šole ne zahteva.
To njegovo trdenje je smešno, in dokazuje le to, da
naš Blaže iz same nevolje ne zna več prav jasno mi-
sliti.

Da bi se bil jaz za nemščino v Mariboru in Grad-
ci pot-zoval, to more le tisti trliti, ki nij čital poročil
o teh zbiorih v slovenskih časopisih (v „Narodu“, „Uči-
telju“ itd.), ali pa tisti, ki menijo in mojega dlovanja
ne poznajo. Naš Blaže pa je vse to čital, in se je ve-
dno o tem z monoj pogovarjal. Častiti čitatelji pa
naj ne mislijo, da živim jaz z Blažetom v sovraštvo.
Nikakor ne, vsaki dan sva skupaj, pogovarjava se o
tem in onem. Tudi danes, ko sva čitala to odprto
pismo, sava sva skupaj pri slatki ljutomarščini in se
pomenkovala o pričujočem odgovoru. Naš dobri
Blaže je le od mene zahteval pismenih dokazov
o potrebi nemščine na naši šoli. Ustmeno sam mu
jih poveal še mnogo več, nego sem jih tu našel. On
je pa tako trd in močat Slovenec (mnogo
boljši od mene), da ga moje besede niso prepričale.
H sklepu se to povem našemu Blažetu, naj mi več ne
pošilja takih vprašanj v časopise, ker se lahko ust-
meno in osebno pogovoriva, in ker imava jaz to-
liko dela, da mu pač ne morem pismeno odgovarjati
Rad podpiram slovensko časopisje, toda s takimi odgo-
vori na posamezne oseba ne, ker je treba v pojasnje-
vanje vsikdar osebnosti vmes vtikati.

V Ljutomeru 28. nov. 874

I. L.

*) Uredništvo nij odgovorno ne za obliko, ne za držaj.

Dolžnikom.

Opominjamo tiste gosposke, katerim smo posla-
li poštne povzetnice, da jih rešijo na dotičnih po-
štah, da ne bodo imali sitnosti. Drugim dolžnikom
pa smo dolg zapisali na zavitek in jih prosimo da
ga takoj poravnajo, da ne bo treba tudi njim po-
šiljati poštnih povzetnic.

Upravništvo.

Proda se

lepa kobila, fuksa, 5 let stara, visoka 14
pesti Turškega polarabskega plemena.

Kedor jo hoče videti naj se potruži za me-
snice (Contrada Macelli) h. št. 96.

Cenik izdelkov ajdovskega mlina

W. Jochmann

za 100 fl. dunajskih proti ročnemu plačilu v avstrij-
ki valjavi brez odbitka (škonto) in brez odgovornosti.

Moka št. I fl. 12.40. št. II fl. 11.50; III fl. 9.50
V fl. 8.—; V fl. 7.70; VI fl. 5.— Gries fl. 14.—

Te cene se razumejo se žakljem vrelin ročnemu plačilu.
Pri večih naročbah vse 20 soldov pri centu boljši kup.

Cenik raznega blaga

na goriškem trgu, 3. decembra

	f.	kr.
Pšenica kraška, Pol. nova	2	75
„ goriška „ „	—	—
„ goriška „ „	—	—
Tursica domača „ Nova	1	70
„ ogrska „ stara	2	10
Jemen cel „	1	60
„ pelan „	3	—
Oves laski „ nov	1	40
„ ogrski „ star	1	40
Fizol iaske „	2	60
„ gorski „	2	67
„ „ „	1	80
Krompir cent „	2	50
Seno „	90	—
Slama „	80	—
Slanina [špoh] „ „ cent	46	—
„ „ „ „ cent	44	—
Vino črno, vedro [Ban] ogrsko	8	do 12
„ belo „	8	10
Pivo gradsko „	9	9 50

Riz I. vrste po 13 fl. vrste po 12.— III. vrste po 11.50 IV. vrste
po 10.50 V. vrste po 8 fl.

Moke iz Ritterjevih mlinov v Stražičah.

Se žakljem št. I. po 13. št. II. po 12.10 št. III. po 10.— št.
IV. po 8.30 št. V. po 7.50 VI. po 5.50.

Brez žaklja: Otrobi drobni po 320 otrobi debeli po 310

Dr. Schweiger - jev
vegetabilienekstrakt
zdravi pod garancijo celo zastarelo slabost
moških v 4ih tednih; vse druge skrivno bole-
zni moške kakor tudi ženske v najkrajši do-
bi — 1 steklenica te pijače velja golta. v.
in dobi se tu li navod, kako rabiti jo, vse
proti direktni pošiljavi denara ali po po-
štne povzetji. Obrniti se:
Dr. Schweiger
Wien VII Rothenfeldgasse, 60
Prosi natančno in lepo pisane
adresse.

Pri našem upravnistvu dobiva se izvr-
stna knjiga Lukanova: „predelska žele-
znica in državna pomoč“ v slovenskem
in nemškem jeziku po 25 soldov.—Ker je važno,
da občinstvo pozna natančno prasanje, katero se
bode morda še letos rešilo, naj posebno goriški Slo-
vence pridno segajo po ti knjigi.

Oznanilo

Podpisano oskrbnistvo konkurzne ma-
se naznanja s tem, da se bode od spodej
navedenega due naprej v štaciuni na Trav-
niku rasprodajalo vse blago K. Sochar-
jeve konkurzne mase in sicer obilna zaloga
znanstvenih, lepoznavanskih in šolskih knjig
v nemščini, slovenščini in italijanščini, šol-
ske priprave, papira, papes, španskega
vozka, svinčnikov črnila itd. itd. vse to po
25 odstotkov nižji od navadne cene.

U Gorici dne 16. novembra 1874.

OSKRBNISTVO

konkurzne mase K. Socharjeve.